ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (πρώτο τμήμα)
της 18ης Μαΐου 2006 *

Στην υπόθεση C-397/03 P,

με αντικείμενο αναίρεση βάσει του άρθρου 56 του Οργανισμού του Δικαστηρίου, που ασκήθηκε στις 19 Σεπτεμβρίου 2003,

Archer Daniels Midland Co., με έδρα το Decatur (Ηνωμένες Πολιτείες),

Archer Daniels Midland Ingredients Ltd, με έδρα το Erith (Ηνωμένο Βασίλειο),

εκπροσωπούμενες από τους C. O. Lenz, Rechtsanwalt, E. Batchelor καθώς και τις L. Martin Alegi και M. Garcia, solicitors, με τόπο επιδόσεων στο Λουξεμβούργο,

αναιρεσείουσες,

* Γλώσσα διαδικασίας: η αγγλική.

όπου ο έτερος διάδικος είναι η

Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπούμενη από τον R. Lyal, επικουρούμενο από τον J. Flynn, QC, με τόπο επιδόσεων στο Λουξεμβούργο,

καθής πρωτοδίκως,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (πρώτο τμήμα),

συγκείμενο από τους P. Jann, πρόεδρο τμήματος, K. Schiemann, N. Colneric (εισηγήτρια), E. Juhász και E. Levits, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: A. Tizzano
γραμματέας: M. Ferreira, κύρια υπάλληλος διοικήσεως,

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της επ' ακροατηρίου συζητήσεως της 18ης Νοεμβρίου 2004,

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 7ης Ιουνίου 2005,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

1 Με την αίτησή τους αναιρέσεως, η Archer Daniels Midland Co. (στο εξής: ADM Company) και η ευρωπαϊκή θυγατρική της, Archer Daniels Midland Ingredients Ltd (στο εξής: ADM Ingredients), ζητούν την αναίρεση της αποφάσεως που εξέδωσε στις 9 Ιουλίου 2003 το Πρωτοδικείο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων στην υπόθεση T-224/00, Archer Daniels Midland και Archer Daniels Midland Ingredients κατά Επιτροπής (Συλλογή 2003, σ. II-2597, στο εξής: αναιρεσιβαλλομένη απόφαση), καθόσον η απόφαση αυτή απέρριψε την προσφυγή τους περί εν μέρει ακυρώσεως της αποφάσεως 2001/418/ΕΚ της Επιτροπής, της 7ης Ιουνίου 2000, σχετικά με διαδικασία δυνάμει του άρθρου 81 της Συνθήκης ΕΚ και του άρθρου 53 της συμφωνίας ΕΟΧ (Υπόθεση COMP/36.545/F3 — Αμινοξέα) (ΕΕ 2001, L 152, σ. 24, στο εξής: προσβαλλομένη απόφαση).

2 Με την αναιρεσιβαλλομένη απόφαση, το Πρωτοδικείο, μεταξύ άλλων, μείωσε το επιβληθέν, από κοινού και εις ολόκληρο, στην ADM Company και στην ADM Ingredients πρόστιμο και απέρριψε, κατ' ουσίαν, τις προσφυγές ακυρώσεως που στρέφονταν κατά της προσβαλλομένης αποφάσεως.

Το νομικό πλαίσιο

3 Το άρθρο 7 της Ευρωπαϊκής Συμβάσεως για την προάσπιση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών, που υπογράφηκε στη Ρώμη στις 4 Νοεμβρίου 1950 (στο εξής: ΕΣΔΑ), με τίτλο «Μη επιβολή ποινής άνευ νόμου», προβλέπει στην παράγραφο 1:

«Ουδείς δύναται να καταδικασθή διά πράξιν ή παράλειψιν η οποία, καθ' ην στιγμήν διεπράχθη, δεν απετέλει αδίκημα συμφώνως προς το εθνικό ή διεθνές δίκαιον. Ούτε και επιβάλλεται βαρυτέρα ποινή από εκείνην η οποία επεβάλλετο κατά τη στιγμή της διαπράξεως του αδικήματος.»

4 Σύμφωνα με το άρθρο 4 του πρωτοκόλλου 7 της ΕΣΔΑ, με τίτλο «Δικαίωμα κάθε προσώπου να μη δικάζεται ή να τιμωρείται δύο φορές για το ίδιο αδίκημα»:

«1. Κανένας δεν μπορεί να διωχθεί ή καταδικασθεί ποινικά από τα δικαστήρια του ίδιου κράτους, για μια παράβαση για την οποία ήδη αθωώθηκε ή καταδικάσθηκε με αμετάκλητη απόφαση σύμφωνα με το νόμο και την ποινική δικονομία του κράτους αυτού.

[...]

3. Καμία απόκλιση από αυτό το άρθρο δεν επιτρέπεται με βάση το άρθρο 15 της Σύμβασης.»

5 Το άρθρο 15, παράγραφος 2, του κανονισμού 17 του Συμβουλίου, της 6ης Φεβρουαρίου 1962, πρώτου κανονισμού εφαρμογής των άρθρων [81] και [82] της Συνθήκης (ΕΕ ειδ. έκδ. 08/001, σ. 25), προβλέπει:

«Η Επιτροπή δύναται να επιβάλλει με απόφαση στις επιχειρήσεις και ενώσεις επιχειρήσεων πρόστιμο ύψους χιλίων μέχρις ενός εκατομμυρίου λογιστικών μονάδων, ή και ποσό μεγαλύτερο από αυτό μέχρι ποσοστού δέκα τοις εκατό του

κύκλου εργασιών που επραγματοποιήθη κατά την προηγούμενη διαχειριστική περίοδο από μία των επιχειρήσεων, οι οποίες έχουν συνεργήσει στην παράβαση, όταν εκ προθέσεως ή εξ αμελείας:

α) διαπράττουν παράβαση των διατάξεων του άρθρου [81], παράγραφος 1, ή του άρθρου [82] της Συνθήκης, ή [...]

[...]

Κατά τον καθορισμό του ύψους του προστίμου πρέπει να λαμβάνονται υπόψη, εκτός από την σοβαρότητα της παραβάσεως, και η διάρκειά της»

6 Η ανακοίνωση της Επιτροπής που τιτλοφορείται «Κατευθυντήριες γραμμές για τον υπολογισμό των προστίμων που επιβάλλονται δυνάμει του άρθρου 15, παράγραφος 2, του κανονισμού 17 και του άρθρου 65, παράγραφος 5, της Συνθήκης ΕΚΑΧ» (ΕΕ 1998, C 9, σ. 3, στο εξής: κατευθυντήριες γραμμές), ορίζει μεταξύ άλλων:

«Σκοπός των αρχών που διέπουν τις [...] κατευθυντήριες γραμμές είναι να καταστεί δυνατή η διασφάλιση της διαφάνειας και της αντικειμενικότητας των αποφάσεων της Επιτροπής, τόσο έναντι των επιχειρήσεων, όσο και έναντι του Δικαστηρίου, και παράλληλα να κατοχυρωθεί η διακριτική ευχέρεια που ο νομοθέτης έχει παραχωρήσει στην Επιτροπή για τον καθορισμό του ύψους των προστίμων, με ανώτατο όριο το 10 % του συνολικού κύκλου εργασιών των εμπλεκόμενων επιχειρήσεων. Η άσκηση της διακριτικής αυτής ευχέρειας θα πρέπει, ωστόσο, να εντάσσεται σε μια συνεκτική και απαλλαγμένη από αυθαίρετες διακρίσεις πολιτική, η οποία να είναι κατάλληλα προσαρμοσμένη στους στόχους της καταστολής των παραβιάσεων των κανόνων ανταγωνισμού.

Η νέα μέθοδος η οποία θα εφαρμόζεται για τον καθορισμό του ύψους των προστίμων θα πρέπει στο εξής να ακολουθεί το ακόλουθο σύστημα, το οποίο στηρίζεται στον προσδιορισμό ενός βασικού ποσού επί του οποίου εφαρμόζονται προσαυξήσεις, εάν συντρέχουν επιβαρυντικές περιστάσεις, και μειώσεις, εάν συντρέχουν ελαφρυντικές περιστάσεις.»

7 Σύμφωνα με το σημείο 1, Α, τέταρτο και έκτο εδάφιο, των κατευθυντηρίων γραμμών:

«Ακόμη, θα είναι αναγκαίο να λαμβάνεται υπόψη η πραγματική οικονομική δυνατότητα του αυτουργού της παράβασης να προξενήσει σημαντική ζημία σε άλλους οικονομικούς παράγοντες ιδίως στους καταναλωτές. Επίσης, το ύψος του προστίμου που επιβάλλεται κάθε φορά πρέπει να είναι τέτοιο, ώστε να έχει την ενδεδειγμένη αποτρεπτική χρησιμότητα.

[...]

Οσάκις πρόκειται για παραβάσεις στις οποίες εμπλέκονται περισσότερες επιχειρήσεις (π.χ. συνασπισμοί επιχειρήσεων), θα είναι ενδεχομένως σκόπιμο να γίνεται στάθμιση, σε ορισμένες περιπτώσεις, των ποσών που προκύπτουν για καθεμιά από τις τρεις κατηγορίες που προβλέπονται ανωτέρω, προκειμένου να ληφθεί υπόψη το ειδικό βάρος κάθε επιχείρησης και, κατ' επέκταση, ο πραγματικός αντίκτυπος της παράνομης συμπεριφοράς της για τον ανταγωνισμό, ιδιαίτερα αν υφίστανται σημαντικές διαφορές ως προς το μέγεθος μεταξύ επιχειρήσεων που διαπράττουν το ίδιο είδος παράβασης.»

Το ιστορικό της διαφοράς

8 Το ιστορικό της ενώπιον του Πρωτοδικείου προσφυγής εκτίθεται, στην αναιρεσιβαλλομένη απόφαση, ως εξής:

«1 Οι προσφεύγουσες, [ADM Company] και η ευρωπαϊκή θυγατρική της [ADM Ingredients], ασκούν δραστηριότητες στον τομέα της επεξεργασίας σιτηρών και ελαιούχων σπόρων. Οι εταιρίες αυτές εγκαταστάθηκαν στην αγορά της λυσίνης το 1991.

2 Η λυσίνη είναι το κύριο αμινοξέο που χρησιμοποιείται στις ζωοτροφές για διατροφικούς σκοπούς. Η συνθετική λυσίνη χρησιμοποιείται ως πρόσθετο στα τρόφιμα που δεν περιέχουν επαρκώς φυσική λυσίνη, παραδείγματος χάρη τα σιτηρά, προκειμένου οι διατροφολόγοι να καταρτίζουν διαιτολόγια βάσει πρωτεϊνών καλύπτουσες τις διατροφικές ανάγκες των ζώων. Τα τρόφιμα στα οποία προστίθεται συνθετική λυσίνη μπορούν επίσης να υποκαταστήσουν τρόφιμα περιέχοντα επαρκή ποσότητα φυσικής λυσίνης, όπως η σόγια.

3 Το 1995, κατόπιν απόρρητης έρευνας που διεξήγαγε το Federal Bureau of Investigation (FBI), πραγματοποιήθηκαν επιτόπιες έρευνες στις Ηνωμένες Πολιτείες στις εγκαταστάσεις πολλών επιχειρήσεων που ασκούν δραστηριότητες στην αγορά της λυσίνης. Τον Αύγουστο και τον Οκτώβριο του 1996, η ADM Company καθώς και οι εταιρίες Kyowa Kogyo Co. Ltd (στο εξής: Kyowa), Sevon Corp. Ltd, Cheil Jedang Corp. (στο εξής: Cheil) και Ajinomoto Co. Inc. κατηγορήθηκαν από τις αμερικανικές αρχές ότι συνήψαν σύμπραξη που συνίστατο στον καθορισμό των τιμών της λυσίνης και στην κατανομή των ποσοτήτων πωλήσεων του προϊόντος αυτού μεταξύ Ιουνίου 1992 και Ιουνίου 1995. Κατόπιν συμφωνιών συναφθεισών με το αμερικανικό Υπουργείο Δικαιοσύνης, ο επιληφθείς του φακέλου δικαστής επέβαλε πρόστιμα στις επιχειρήσεις αυτές, ήτοι πρόστιμο 10 εκατομμυρίων δολαρίων ΗΠΑ (USD) στην Kyowa Hakko Kogyo και την Ajinomoto και πρόστιμο 70 εκατομμυρίων USD στην ADM Company και πρόστιμο 1,25 εκατομμυρίων USD στην Cheil. Το ύψος του επιβληθέντος στη Sewon Corp. ανερχόταν, σύμφωνα με την εταιρία αυτή, σε 328 000 USD. Εξάλλου, σε τρεις διευθυντές της ADM Company επιβλήθηκε ποινή φυλακίσεως και πρόστιμα για τον ρόλο τους στη σύμπραξη.

4 Τον Ιούλιο του 1996, η Ajinomoto, βάσει της ανακοινώσεως 96/C 207/04 της Επιτροπής, της 18ης Ιουλίου 1996, σχετικά με τη μη επιβολή ή τη μείωση των

προστίμων σε υποθέσεις που αφορούν συμπράξεις (ΕΕ C 207, σ. 4, στο εξής: ανακοίνωση για τη συνεργασία), πρότεινε στην Επιτροπή τη συνεργασία της για τη διαπίστωση της ύπαρξης καρτέλ στην αγορά της λυσίνης και των επιπτώσεών του στον Ευρωπαϊκό Οικονομικό Χώρο (ΕΟΧ).

5 Στις 11 και 12 Ιουνίου 1997, η Επιτροπή προέβη σε ελέγχους κατ' εφαρμογή του άρθρου 14, παράγραφος 3, του κανονισμού 17 [...] στις ευρωπαϊκές εγκαταστάσεις της ADM Company και της Kyowa Hakko Europe GmbH. Στη συνέχεια των ελέγχων αυτών, οι Kyowa Hakko Kogyo και Kyowa Hakko Europe εξέφρασαν την επιθυμία να συνεργαστούν με την Επιτροπή και της παρείχαν ορισμένα πληροφοριακά στοιχεία σχετικά, μεταξύ άλλων, με το ιστορικό των συσκέψεων και των λοιπών επαφών μεταξύ των παραγωγών λυσίνης.

6 Στις 28 Ιουλίου 1997, η Επιτροπή, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 11 του κανονισμού 17, απηύθυνε στις ADM Company και ADM Ingredients, στη Sewon Corp. και την ευρωπαϊκή θυγατρική της Sewon Europe GmbH (στο εξής, από κοινού: Sewon), καθώς και στην Cheil, αίτημα πληροφόρησης σχετικά με τη συμπεριφορά τους στην αγορά των αμινοξέων και τις συσκέψεις της συμπράξεως, που αναφέρονταν στο αίτημα αυτό. Κατόπιν εγγράφου της 14ης Οκτωβρίου 1997, με το οποίο η Επιτροπή τους υπενθύμιζε ότι δεν είχαν απαντήσει, η ADM Ingredients απάντησε στο αίτημα της Επιτροπής σχετικά με την αγορά της λυσίνης. Η ADM Company δεν έδωσε καμία απάντηση.

7 Στις 30 Οκτωβρίου 1998, η Επιτροπή, βάσει των πληροφοριών που της είχαν παρασχεθεί, απηύθυνε ανακοίνωση αιτιάσεων στην ADM Company και την ADM Ingredients (στο εξής, από κοινού: ADM) και σε άλλες ενδιαφερόμενες επιχειρήσεις, δηλαδή την Ajinomoto και την ευρωπαϊκή θυγατρική της, Eyrolysine SA (στο εξής, από κοινού: Ajinomoto), την Kyowa Hakko Kogyo και την ευρωπαϊκή θυγατρική της, Kyowa Hakko Europe (στο εξής, από κοινού: Kyowa), την Daesang Corp. (πρώην Sewon Corporation) και την ευρωπαϊκή θυγατρική της, Sewon Europe, και την Cheil, για παράβαση του άρθρου 81, παράγραφος 1, ΕΚ και του άρθρου 53, παράγραφος 1, της Συμφωνίας για τον Ευρωπαϊκό Οικονομικό Χώρο (στο εξής: Συμφωνία ΕΟΧ). Με την ανακοίνωση

αιτιάσεων, η Επιτροπή προσήψε στις επιχειρήσεις αυτές ότι είχαν καθορίσει τις τιμές της λυσίνης στον ΕΟΧ, καθώς και ποσοστώσεις πωλήσεων για την αγορά αυτή, και ανταλλάξει πληροφορίες για τις ποσότητες των πωλήσεών τους, από τον Σεπτέμβριο του 1990 (Ajinomoto, Kyowa και Sewon), από τον Μάρτιο του 1991 (Cheil) και τον Ιούνιο του 1992 (ADM) μέχρι τον Ιούνιο του 1995. Μετά την παραλαβή αυτής της ανακοινώσεως αιτιάσεων, οι προσφεύγουσες ενημέρωσαν την Επιτροπή ότι δεν θα αμφισβητήσουν ουσιαστικά τα γεγονότα.

8 Κατόπιν της ακροάσεως των ενδιαφερομένων επιχειρήσεων την 1η Μαρτίου 1999, η Επιτροπή, στις 17 Αυγούστου 1999, τους απηύθυνε συμπληρωματική ανακοίνωση αιτιάσεων περί της διάρκειας της συμπράξεως, στην οποία συνήγετο ότι η Ajinomoto, η Kyowa και η Sewon μετείχαν στη σύμπραξη τουλάχιστον από τον Ιούνιο του 1990, η Cheil τουλάχιστον από την αρχή του έτους 1991 και οι προσφεύγουσες από τις 23 Ιουνίου 1992. Οι προσφεύγουσες απήντησαν σ' αυτή τη συμπληρωματική ανακοίνωση αιτιάσεων στις 6 Οκτωβρίου 1999, επιβεβαιώνοντας ότι δεν αμφισβητούν ουσιαστικά τα προσαπτόμενα γεγονότα.

9 Μετά το πέρας της διαδικασίας αυτής, η Επιτροπή εξέδωσε την προσβαλλόμενη απόφαση. [Η εν λόγω απόφαση] κοινοποιήθηκε στις προσφεύγουσες με έγγραφο της 16ης Ιουνίου 2000.

10 Η [προσβαλλομένη απόφαση] περιλαμβάνει τις ακόλουθες διατάξεις

«Άρθρο 1

Η [ADM Company] και η ευρωπαϊκή θυγατρική της [ADM Ingredients], η Ajinomoto Company Incorporated, και η ευρωπαϊκή θυγατρική της Eurolysine SA, η Kyowa Hakko Kogyo Company Limited και η ευρωπαϊκή θυγατρική της Kyowa Hakko Europe GmbH, η Daesang Corporation και η ευρωπαϊκή

θυγατρική της Sewon Europe GmbH, καθώς και η [Cheil] παρέβησαν το άρθρο 81, παράγραφος 1, της Συνθήκης ΕΚ και το άρθρο 53, παράγραφος 1, της Συμφωνίας ΕΟΧ, συμμετέχοντας σε συμφωνίες για τιμές, ποσότητες πωλήσεων και ανταλλαγές πληροφοριών σχετικά με τις ποσότητες πωλήσεων συνθετικής λυσίνης που καλύπτουν ολόκληρο τον ΕΟΧ.

Η διάρκεια της παράβασης ήταν η ακόλουθη:

α) στην περίπτωση της [ADM Company] και της [ADM Ingredients], από τις 23 Ιουνίου 1992 έως τις 27 Ιουνίου 1995·

β) στην περίπτωση της Ajinomoto Company Incorporated και της Eurolysine SA, από τον Ιούλιο 1990, τουλάχιστον, έως τις 27 Ιουνίου 1995·

[...]

Άρθρο 2

Τα ακόλουθα πρόστιμα επιβλήθηκαν στις επιχειρήσεις που αναφέρονται στο άρθρο 1, σε σχέση με την παράβαση του εν λόγω άρθρου:

α) [ADM Company] και

[ADM Ingredients]

(ευθύνονται από κοινού και εις ολόκληρον) 47 300 000 ευρώ

β) Ajinomoto Company, Incorporated και

Eurolysine SA

(ευθύνονται από κοινού και εις ολόκληρον) 28 300 000 ευρώ

[...]»

11 Για τον υπολογισμό του ποσού των προστίμων, η Επιτροπή εφάρμοσε στην [προσβαλλόμενη απόφαση] τη μεθοδολογία που εκτίθεται στις κατευθυντήριες γραμμές [...] και την ανακοίνωση για τη συνεργασία.

12 Πρώτον, το βασικό ποσό του προστίμου, που καθορίζεται σε σχέση με τη σοβαρότητα και τη διάρκεια της παραβάσεως, καθορίστηκε σε 39 εκατομμύρια ευρώ όσον αφορά την ADM. Όσον αφορά την Ajinomoto, την Kyowa, την Cheil και τη Sewon, το βασικό ποσό του προστίμου καθορίστηκε, αντιστοίχως, σε 42, σε 21, σε 19,5 και σε 21 εκατομμύρια ευρώ (αιτιολογική σκέψη 314 της [προσβαλλομένης αποφάσεως]).

13 Για τον καθορισμό του βασικού ποσού των προστίμων, που καθορίστηκε σε σχέση με τη σοβαρότητα της παραβάσεως, η Επιτροπή, κατ' αρχάς, θεώρησε ότι οι ενεχόμενες επιχειρήσεις διέπραξαν πολύ σοβαρή παράβαση, λαμβανομένης υπόψη της φύσεώς της, των συγκεκριμένων επιπτώσεών της στην αγορά της λυσίνης στον ΕΟΧ και του μεγέθους της οικείας γεωγραφικής αγοράς. Στη συνέχεια κρίνοντας, βάσει του συνολικού κύκλου εργασιών που πραγματοποιήθηκαν κατά τη διάρκεια του τελευταίου έτους της παράβασης, ότι υφίσταται σημαντική διαφορά στο μέγεθος των επιχειρήσεων που προκάλεσαν

την παράβαση, η Επιτροπή προέβη σε διαφορετική μεταχείριση. Συνεπώς, το βασικό ποσό των προστίμων καθορίστηκε σε 30 εκατομμύρια ευρώ για την ADM και την Ajinomoto και σε 15 εκατομμύρια ευρώ για την Kyowa, Cheil και Sewon (αιτιολογική σκέψη 305 της [προσβαλλομένης αποφάσεως]).

14 Για να ληφθεί υπόψη η διάρκεια της παραβάσεως που διέπραξε κάθε επιχείρηση και να καθοριστεί το βασικό ποσό του αντιστοίχου προστίμου τους, το ούτως καθορισθέν βασικό ποσό προσαυξήθηκε κατά 10 % ετησίως, ήτοι προσαύξηση 30 % για τις ADM και Cheil, και 40 % για τις Ajinomoto, Kyowa και Sewon (αιτιολογική σκέψη 313 της [προσβαλλομένης αποφάσεως]).

15 Δεύτερον, βάσει των επιβαρυντικών περιστάσεων, τα βασικά ποσά των προστίμων που επιβλήθηκαν στις ADM και Ajinomoto προσαυξήθηκαν κατά 50 % έκαστο, ήτοι 19,5 εκατομμύρια ευρώ για την ADM και 21 εκατομμύρια ευρώ για την Ajinomoto, για τον λόγο ότι οι επιχειρήσεις αυτές διαδραμάτισαν κυρίαρχο ρόλο στην παράβαση (αιτιολογική σκέψη 356 της [προσβαλλομένης αποφάσεως]).

16 Τρίτον, βάσει των ελαφρυντικών περιστάσεων, η Επιτροπή μείωσε κατά 20 % την εφαρμοσθείσα στο πρόστιμο της Sewon προσαύξηση λόγω της διάρκειας της παραβάσεως, επειδή η επιχείρηση αυτή είχε παθητικό ρόλο στη σύμπραξη από την αρχή του έτους 1995 (αιτιολογική σκέψη 365 της [προσβαλλομένης αποφάσεως]). Εξάλλου, η Επιτροπή μείωσε κατά 10 % τα βασικά ποσά των προστίμων για κάθε ενεχόμενη επιχείρηση, για τον λόγο ότι όλες οι επιχειρήσεις είχαν τερματίσει την παράβαση μόλις παρενέβη η δημόσια αρχή (αιτιολογική σκέψη 384 της [προσβαλλομένης αποφάσεως]).

17 Τέταρτον, η Επιτροπή προέβη σε «σημαντική μείωση» του ποσού των προστίμων, υπό την έννοια του τίτλου Δ της ανακοινώσεως για τη συνεργασία. Βάσει αυτού, η Επιτροπή παραχώρησε στην Ajinomoto και στη Sewon μείωση κατά 50 % του ποσού του προστίμου που τους είχε επιβληθεί λόγω μη

συνεργασίας, στις Kyowa και Cheil, μείωση κατά 30 % και, τέλος, στην ADM, μείωση κατά 10 % (αιτιολογικές σκέψεις 431, 432 και 435 της [προσβαλλομένης αποφάσεως]).

Η ενώπιον του Πρωτοδικείου προσφυγή και η αναιρεσιβαλλομένη απόφαση

9 Στις 25 Αυγούστου 2000, οι αναιρεσείουσες άσκησαν ενώπιον του Πρωτοδικείου προσφυγή κατά της προσβαλλομένης αποφάσεως.

10 Με την προσφυγή τους, ζήτησαν την ακύρωση της αποφάσεως αυτής με την οποία τους επιβλήθηκε πρόστιμο ή τη μείωση του επιβληθέντος με την απόφαση αυτή προστίμου.

11 Με την αναιρεσιβαλλομένη απόφαση, το Πρωτοδικείο:

— καθόρισε το ποσό του επιβληθέντος, από κοινού και εις ολόκληρον, στις αναιρεσείουσες προστίμου στα 43 875 000 ευρώ·

— απέρριψε την προσφυγή κατά τα λοιπά·

— καταδίκασε τις μεν αναιρεσείουσες στα δικαστικά τους έξοδα καθώς και στα τρία τέταρτα των εξόδων της Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων τη δε Επιτροπή στο ένα τέταρτο των δικαστικών της εξόδων.

Τα ενώπιον του Δικαστηρίου αιτήματα των διαδίκων

12 Οι αναιρεσείουσες ζητούν από το Δικαστήριο:

— να αναιρέσει την αναιρεσιβαλλομένη απόφαση καθόσον το Πρωτοδικείο απέρριψε την προσφυγή τους κατά της προσβαλλομένης αποφάσεως·

— να ακυρώσει το άρθρο 2 της προσβαλλομένης αποφάσεως καθόσον αφορά την ADM·

— επικουρικώς, όσον αφορά τη δεύτερη περίπτωση, να τροποποιήσει το άρθρο 2 της προσβαλλομένης αποφάσεως προκειμένου να μειώσει ή να ακυρώσει το επιβληθέν στην ADM πρόστιμο·

— επικουρικώς, όσον αφορά τη δεύτερη και τρίτη περίπτωση, να αναπέμψει την υπόθεση ενώπιον του Πρωτοδικείου για να κρίνει σύμφωνα με την απόφαση του Δικαστηρίου από νομικής πλευράς·

— εν πάση περιπτώσει, να καταδικάσει την Επιτροπή στα δικαστικά της έξοδα καθώς και στα έξοδα της ADM όσον αφορά την ενώπιον του Πρωτοδικείου και την ενώπιον του Δικαστηρίου διαδικασία.

13 Η Επιτροπή ζητεί από το Δικαστήριο:

— να απορρίψει την αίτηση αναιρέσεως·

— να καταδικάσει τις αναιρεσείουσες στα δικαστικά έξοδα.

Οι προβληθέντες λόγοι αναιρέσεως

14 Προς στήριξη της αιτήσεώς τους αναιρέσεως, οι αναιρεσείουσες προβάλλουν τους ακολούθους λόγους:

— προσβολή της αρχής της μη αναδρομικότητας καθόσον με την απόφαση επικυρώθηκε η αναδρομική εφαρμογή των κατευθυντηρίων γραμμών εκ μέρους της Επιτροπής·

— προσβολή της αρχής της ισότητας:

— καθόσον με την απόφαση επικυρώθηκε η γενομένη από την Επιτροπή δυσμενής διάκριση, όσον αφορά τη μέθοδο υπολογισμού των προστίμων που εφαρμόστηκε σε παραβάσεις του δικαίου του ανταγωνισμού, οι οποίες επήλθαν ταυτόχρονα, ανάλογα με το αν το εν λόγω κοινοτικό όργανο εξέδωσε την απόφασή του πριν ή μετά τη δημοσίευση των κατευθυντηρίων γραμμών·

— καθόσον με την απόφαση επικυρώθηκε βασικό ποσό ίσο για το επιβληθέν στην ADM πρόστιμο και το επιβληθέν στην Ajinomoto πρόστιμο, μολονότι το μερίδιο αγοράς της Ajinomoto στον ΕΟΧ είναι σχεδόν το διπλάσιο του μεριδίου της ADM·

— προσβολή της αρχής non bis in idem, καθόσον το Πρωτοδικείο έκρινε ότι η Επιτροπή δεν υποχρεούνταν ούτε να αντισταθμίσει ούτε να λάβει υπόψη τα καταβληθέντα από την ADM πρόστιμα σε άλλες αρχές όσον αφορά τις ίδιες πράξεις·

— μη τήρηση της υποχρεώσεως αιτιολογήσεως:

— καθόσον διαπιστώθηκε ότι η Επιτροπή δεν υποχρεούνταν να λάβει υπόψη τα καταβληθέντα από την ADM πρόστιμα σε τρίτα κράτη, μολονότι το επιβληθέν από την Επιτροπή πρόστιμο είναι ανάλογο, μεταξύ άλλων, του παγκοσμίου κύκλου εργασιών της ADM και, κατά συνέπεια, στην ADM επιβλήθηκαν κυρώσεις ανάλογα με τον κύκλο εργασιών της σε κράτη στα οποία η ADM είχε ήδη καταδικαστεί σε πρόστιμα·

— καθόσον διαπιστώθηκε ότι το πρόστιμο είναι εύλογο παρά τη μη τήρηση εκ μέρους της Επιτροπής της υποχρεώσεώς της να λάβει υπόψη τον κύκλο εργασιών της ADM για τη λυσίνη στον ΕΟΧ·

— παραμόρφωση των αποδεικτικών στοιχείων, καθόσον το Πρωτοδικείο διαπίστωσε ότι η Επιτροπή απέδειξε την ύπαρξη οικονομικών συνεπειών, μολονότι τα εν λόγω αποδεικτικά στοιχεία δεν αποτελούν ανάλυση του επιπέδου τιμών ελλείψει συμπαιγνίας και, επομένως, δεν προκύπτει ότι οι τιμές ήσαν υψηλότερες απ' ό,τι σε διαφορετική περίπτωση·

— προσβολή της αρχής δυνάμει της οποίας η Επιτροπή πρέπει να τηρεί τους κανόνες που έχει η ίδια επιβάλει στον εαυτό της, καθόσον η απόφαση επιτρέπει στο εν λόγω θεσμικό όργανο να παραβιάζει τις κατευθυντήριες γραμμές·

— προσβολή της αρχής της αναλογικότητας, όπως έχει ερμηνευθεί από το Δικαστήριο και το Πρωτοδικείο, δυνάμει της οποίας πρέπει να υφίσταται ορισμένη σχέση μεταξύ των προστίμων και του κρισίμου για την υπόθεση κύκλου εργασιών.

Επί της αιτήσεως αναιρέσεως

Επί του πρώτου λόγου αναιρέσεως, που αντλείται από την προσβολή της αρχής της μη αναδρομικότητας

15 Με τον πρώτο λόγο αναιρέσεως, οι αναιρεσείουσες προσάπτουν στο Πρωτοδικείο ότι, με τις σκέψεις 39 έως 61 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, προσέβαλε την αρχή της μη αναδρομικότητας επικυρώνοντας την αναδρομική εφαρμογή των κατευθυντηρίων γραμμών εκ μέρους της Επιτροπής.

16 Οι αναιρεσείουσες ισχυρίζονται ότι το πρόστιμο θα ήταν μικρότερου ποσού από το πρόστιμο που επιβλήθηκε σύμφωνα με τις κατευθυντήριες γραμμές αν είχε ακολουθηθεί η προγενέστερη πρακτική.

17 Με την αναιρεσιβαλλομένη απόφαση, το Πρωτοδικείο απέρριψε την εν λόγω αιτίαση βάσει συλλογιστικής η διατύπωση της οποίας ταυτίζεται με τη συλλογιστική που περιλαμβάνεται σε αποφάσεις του ιδίου δικαστηρίου οι οποίες οδήγησαν στην απόφαση του Δικαστηρίου της 28ης Ιουνίου 2005, C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P έως C-208/02 P και C-213/02 P, Dansk Rørindustri κ.λπ. κατά Επιτροπής (Συλλογή 2005, σ. I-5425).

18 Με τις σκέψεις 202 έως 206 της τελευταίας αυτής αποφάσεως, το Δικαστήριο συνόψισε την επιχειρηματολογία του Πρωτοδικείου ως εξής:

«202 Το Πρωτοδικείο τόνισε, κατ' αρχάς και ορθώς, ότι η αρχή της μη αναδρομικότητας των ποινικών νόμων, την οποία καθιερώνει το άρθρο 7 της ΕΣΔΑ ως θεμελιώδες δικαίωμα, συνιστά γενική αρχή του κοινοτικού δικαίου της οποίας επιβάλλεται η τήρηση όταν επιβάλλονται πρόστιμα για παράβαση των κανόνων του ανταγωνισμού και ότι βάσει της αρχής αυτής οι επιβαλλόμενες κυρώσεις πρέπει να αντιστοιχούν σε εκείνες που είχαν καθοριστεί κατά τον χρόνο της διαπράξεως της παραβάσεως.

203 Το Πρωτοδικείο έκρινε, εν συνεχεία, ότι οι κατευθυντήριες γραμμές παραμένουν εντός του νομικού πλαισίου που διέπει τον καθορισμό του ύψους των προστίμων, όπως αυτό ορίστηκε, πριν από τις παραβάσεις, στο άρθρο 15 του κανονισμού 17.

204 Συγκεκριμένα, η μέθοδος υπολογισμού των προστίμων που προβλέπεται στις κατευθυντήριες γραμμές εξακολουθεί να στηρίζεται στις αρχές που επιβάλλει η διάταξη αυτή, καθόσον ο υπολογισμός εξακολουθεί να πραγματοποιείται βάσει της σοβαρότητας και της διάρκειας της παραβάσεως και το πρόστιμο δεν μπορεί να υπερβεί ένα ανώτατο ύψος που ισούται με το 10 % του ολικού κύκλου εργασιών.

205 Οι κατευθυντήριες γραμμές δεν αλλάζουν συνεπώς το νομικό πλαίσιο των κυρώσεων, το οποίο εξακολουθεί να ορίζεται αποκλειστικά από τον κανονισμό 17. Η προηγούμενη πρακτική της Επιτροπής ως προς τη λήψη αποφάσεων δεν αποτελεί τμήμα αυτού του νομικού πλαισίου.

206 Τέλος, κατά το Πρωτοδικείο, δεν υπάρχει αναδρομική επιδείνωση των προστίμων, έστω και αν οι κατευθυντήριες γραμμές μπορούν, σε ορισμένες

περιπτώσεις, να έχουν ως συνέπεια αύξηση των προστίμων αυτών. Τούτο προκύπτει από το περιθώριο εκτιμήσεως κατά τον καθορισμό του ύψους των προστίμων που έχει η Επιτροπή σύμφωνα με τον κανονισμό 17. Το θεσμικό αυτό όργανο μπορεί έτσι, ανά πάσα στιγμή, να προσαρμόσει το επίπεδο των προστίμων στις ανάγκες της πολιτικής της του ανταγωνισμού, υπό την προϋπόθεση να παραμείνει εντός των ορίων του κανονισμού 17 [...]».

19 Όπως διαπίστωσε το Πρωτοδικείο στις σκέψεις 207 και 208 της προαναφερθείσας αποφάσεως Dansk Rørindustri κ.λπ. κατά Επιτροπής, η συλλογιστική του ότι οι κατευθυντήριες γραμμές δεν αποτελούν τμήμα του νομικού πλαισίου που καθορίζει το ύψος των προστίμων, καθόσον το πλαίσιο αυτό αποτελείται αποκλειστικά από το άρθρο 15 του κανονισμού 17, οπότε δεν είναι ορθή η εφαρμογή των κατευθυντηρίων γραμμών σε παραβάσεις που διαπράχθηκαν πριν από τη θέσπισή τους, δεν μπορεί να προσκρούει στην αρχή της μη αναδρομικότητας.

20 Πράγματι, η μεταβολή μιας κατασταλτικής πολιτικής, εν προκειμένω της γενικής πολιτικής ανταγωνισμού της Επιτροπής όσον αφορά τα πρόστιμα, ειδικότερα αν πραγματοποιείται με τη θέσπιση κανόνων συμπεριφοράς όπως είναι οι κατευθυντήριες γραμμές, μπορεί να έχει επιπτώσεις όσον αφορά την αρχή της μη αναδρομικότητας (προαναφερθείσα απόφαση Dansk Rørindustri κ.λπ. κατά Επιτροπής, σκέψη 222).

21 Εντούτοις, η αποτελεσματική εφαρμογή των κοινοτικών κανόνων ανταγωνισμού απαιτεί η Επιτροπή να μπορεί οποτεδήποτε να προσαρμόζει το επίπεδο των προστίμων στις ανάγκες της πολιτικής αυτής (προαναφερθείσες αποφάσεις της 7ης Ιουνίου 1983, 100/80 έως 103/80, Musique Diffusion française κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή 1983, σ. 1825, σκέψη 109, και Dansk Rørindustri κ.λπ. κατά Επιτροπής, σκέψη 227).

22 Από τα ανωτέρω προκύπτει ότι οι επιχειρήσεις που εμπλέκονται σε διοικητική διαδικασία η οποία μπορεί να καταλήξει στην επιβολή προστίμου δεν μπορούν να έχουν δικαιολογημένη εμπιστοσύνη στο γεγονός ότι η Επιτροπή δεν θα υπερβεί το ύψος των προστίμων το οποίο εφάρμοζε προηγουμένως ούτε σε μέθοδο υπολογισμού των προστίμων αυτών (προαναφερθείσα απόφαση Dansk Rørindustri κ.λπ. κατά Επιτροπής, σκέψη 228).

23 Κατά συνέπεια, οι εν λόγω επιχειρήσεις πρέπει να λαμβάνουν υπόψη το ενδεχόμενο η Επιτροπή ανά πάσα στιγμή να αποφασίσει να αυξήσει το επίπεδο του ύψους των προστίμων σε σχέση με εκείνο που εφάρμοζε κατά το παρελθόν (προαναφερθείσα απόφαση Dansk Rørindustri κ.λπ. κατά Επιτροπής, σκέψη 229).

24 Τούτο ισχύει όχι μόνον όταν η Επιτροπή προβαίνει σε αύξηση του ύψους των προστίμων επιβάλλοντας πρόστιμα με ατομικές αποφάσεις, αλλά και όταν η αύξηση αυτή πραγματοποιείται με την εφαρμογή, σε συγκεκριμένες περιπτώσεις, κανόνων συμπεριφοράς που έχουν γενική ισχύ όπως είναι οι κατευθυντήριες γραμμές (προαναφερθείσα απόφαση Dansk Rørindustri κ.λπ. κατά Επιτροπής, σκέψη 230).

25 Όπως στην υπόθεση Dansk Rørindustri κ.λπ. κατά Επιτροπής, πρέπει να συναχθεί το συμπέρασμα ότι οι κατευθυντήριες γραμμές και, ειδικότερα, η νέα μέθοδος υπολογισμού των προστίμων που αυτές περιέχουν, ακόμη και αν υποτεθεί ότι είχε ως αποτέλεσμα να επιδεινωθεί το επίπεδο των επιβαλλομένων προστίμων, μπορούσαν ευλόγως να προβλεφθούν από επιχειρήσεις όπως οι αναιρεσείουσες κατά τον χρόνο της διαπράξεως των οικείων παραβάσεων και η Επιτροπή, εφαρμόζοντας με την επίδικη απόφαση τις κατευθυντήριες γραμμές σε παραβάσεις που διαπράχθηκαν πριν από τη θέσπισή τους, δεν παραβίασε την αρχή της μη αναδρομικότητας (προαναφερθείσα απόφαση Dansk Rørindustri κ.λπ. κατά Επιτροπής, σκέψεις 231 και 232).

26 Κατά συνέπεια, το Πρωτοδικείο δεν υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο απορρίπτοντας τον λόγο αναιρέσεως που αντλείται από την προσβολή της αρχής της μη αναδρομικότητας.

27 Κατόπιν των προηγουμένων, πρέπει να απορριφθεί ο πρώτος λόγος αναιρέσεως.

Επί του δευτέρου λόγου αναιρέσεως, που αντλείται από την προσβολή της αρχής της ισότητας

28 Ο δεύτερος λόγος αναιρέσεως που προβάλλουν οι αναιρεσείουσες διαιρείται σε δύο σκέλη. Η ADM προσάπτει στο Πρωτοδικείο ότι προσέβαλε την αρχή της ισότητας, αφενός, επικυρώνοντας τη γενομένη από την Επιτροπή δυσμενή διάκριση ως προς τη μέθοδο υπολογισμού των προστίμων που εφαρμόστηκε σε παραβάσεις του δικαίου του ανταγωνισμού που συντελέστηκαν ταυτόχρονα, αναλόγως του αν το εν λόγω κοινοτικό όργανο εξέδωσε την απόφασή του πριν ή μετά τη δημοσίευση των κατευθυντηρίων γραμμών (σκέψεις 69 έως 75 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως) και, αφετέρου, επιβεβαιώνοντας ίσο βασικό ποσό για το επιβληθέν στην ADM πρόστιμο με το πρόστιμο που επιβλήθηκε στην Ajinomoto, μολονότι το μερίδιο αγοράς στον ΕΟΧ της δεύτερης αυτής επιχειρήσεως είναι σχεδόν το διπλάσιο του μεριδίου αγοράς της ADM (σκέψεις 207 και 211 έως 214 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως).

29 Το πρώτο σκέλος του δευτέρου λόγου αναιρέσεως συνδέεται στενά με τον πρώτο λόγο αναιρέσεως ως προς το ότι η προβαλλομένη δυσμενής μεταχείριση απορρέει από το γεγονός ότι, κατόπιν μιας συγκεκριμένης ημερομηνίας, έτυχαν εφαρμογής οι κατευθυντήριες γραμμές.

30 Όπως επισημάνθηκε στη σκέψη 21 της παρούσας αποφάσεως, η Επιτροπή μπορεί ανά πάσα στιγμή να αποφασίσει να αυξήσει το επίπεδο του ύψους των προστίμων σε σχέση με εκείνο που εφάρμοζε κατά το παρελθόν.

31 Για τον λόγο αυτό, το Δικαστήριο, με τη σκέψη 110 της προαναφερθείσας αποφάσεως Musique Diffusion française κ.λπ. κατά Επιτροπής, απέρριψε λόγο που στηριζόταν, μεταξύ άλλων, στο επιχείρημα ότι η εφαρμοσθείσα από την Επιτροπή μέθοδος εισάγει δυσμενείς διακρίσεις διότι τα πραγματικά περιστατικά της υποθέσεως εκείνης εμφανίστηκαν ταυτόχρονα με τα περιστατικά άλλων διαδικασιών όπου η Επιτροπή έλαβε απόφαση πριν από τη ληφθείσα εν προκειμένω, επιβάλλοντας σαφώς μικρότερα πρόστιμα.

32 Επομένως, το πρώτο σκέλος του δευτέρου λόγου αναιρέσεως δεν μπορεί να γίνει δεκτό.

33 Όσον αφορά το δεύτερο σκέλος του ιδίου λόγου αναιρέσεως, η επιχειρηματολογία των αναιρεσειουσών στηρίζεται στη συλλογιστική ότι, όταν πολλές επιχειρήσεις έχουν μετάσχει στην ίδια παράβαση, το βασικό ποσό του προστίμου μπορεί να διαφοροποιηθεί μόνο βάσει του κύκλου εργασιών που προκύπτει από τις πωλήσεις του επιδίκου προϊόντος στον ΕΟΧ. Η συλλογιστική αυτή είναι εσφαλμένη.

34 Όπως προκύπτει από τις σκέψεις 243 και 312 της προαναφερθείσας αποφάσεως Dansk Rørindustri κ.λπ. κατά Επιτροπής, όσον αφορά το βασικό ποσό του προστίμου, επιτρέπεται η διαφοροποίηση βάσει άλλων κριτηρίων πλην του κρισίμου για την υπόθεση κύκλου εργασιών.

35 Το Πρωτοδικείο δεν υπέπεσε σε καμία πλάνη περί το δίκαιο κρίνοντας, στη σκέψη 212 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, βάσει των πραγματικών διαπιστώσεων στις οποίες προέβη, ότι από τον συνολικό κύκλο εργασιών της ADM, που παραμένει ένδειξη για το μέγεθος και την οικονομική δύναμη μιας επιχειρήσεως, προκύπτει σαφώς ότι η ADM είναι δύο φορές σημαντικότερη της Ajinomoto, πράγμα το οποίο μπορεί συγχρόνως να αντισταθμίσει το γεγονός ότι ασκεί μικρότερη επιρροή από την Ajinomoto στην αγορά της λυσίνης στον ΕΟΧ και εξηγεί ότι το βασικό ποσό του προστίμου καθορίστηκε σε αρκούντως αποτρεπτικό επίπεδο.

36 Κατά συνέπεια, πρέπει να απορριφθεί το δεύτερο σκέλος του δευτέρου λόγου αναιρέσεως και επομένως πρέπει να απορριφθεί αυτός ο λόγος αναιρέσεως στο σύνολό του.

Επί του τρίτου λόγου αναιρέσεως, που αντλείται από την παράβαση μιας άμεσης συνέπειας της αρχής non bis in idem

Επιχειρηματολογία των διαδίκων

37 Με τον τρίτο λόγο αναιρέσεως που διευκρινίστηκε κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, οι αναιρεσείουσες επικαλούνται μια άμεση συνέπεια της αρχής non bis in idem, καθόσον το Πρωτοδικείο έκρινε, με τις σκέψεις 85 έως 104 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι η Επιτροπή δεν υποχρεούνταν να αντισταθμίσει ή να λάβει υπόψη τα πρόστιμα που είχαν καταβληθεί σε άλλες αρχές και με τα οποία επιβλήθηκαν κυρώσεις για τις ίδιες πράξεις.

38 Αυτός ο λόγος αναιρέσεως διαιρείται σε τρία σκέλη.

39 Οι αναιρεσείουσες ισχυρίζονται κατ' αρχάς ότι το Πρωτοδικείο υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο ερμηνεύοντας πολύ αυστηρά την αρχή non bis in idem και την απόφαση της 14ης Δεκεμβρίου 1972, 7/72, Boehringer Mannheim κατά Επιτροπής (Συλλογή τόμος 1972-1973, σ. 313). Οι αναιρεσείουσες ισχυρίζονται ότι, μεταξύ των θεμελιωδών αρχών, υφίσταται μια άμεση συνέπεια της αρχής non bis in idem, που απαιτεί ότι οι προηγουμένως επιβληθείσες κυρώσεις που αφορούν τα ίδια πραγματικά περιστατικά πρέπει να λαμβάνονται υπόψη. Πρόκειται για θεμελιώδη αρχή του κοινοτικού δικαίου που υφίσταται ανεξάρτητα από κάθε σύμβαση. Οι αναιρεσείουσες υποστηρίζουν ότι, με την προαναφερθείσα απόφαση Boehringer Mannheim κατά Επιτροπής, το Δικαστήριο εξέτασε τις επιβληθείσες σε τρίτο κράτος κυρώσεις και έκρινε ότι οι θεμελιώδεις αρχές της δικαιοσύνης έχουν εφαρμογή σε υποθέσεις τέτοιας φύσεως. Συνάδει προς τις αρχές της ορθής απονομής της δικαιοσύνης και της αναλογικότητας το γεγονός ότι οι μεταγενέστερες κυρώσεις λαμβάνουν υπόψη τις κυρώσεις που έχουν ήδη επιβληθεί από οποιοδήποτε δικαστήριο για τις ίδιες πράξεις. Διαφορετικά θα υπήρχε κίνδυνος επιβολής υπερβολικών κυρώσεων στις εν λόγω επιχειρήσεις και επιβολής δυσαναλόγου προστίμου σε σχέση με την ανάγκη αποτροπής και/ή με την κατασταλτική δικαιοσύνη.

40 Στη συνέχεια, οι αναιρεσείουσες προβάλλουν ότι η διατυπωθείσα στις σκέψεις 101 και 102 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως κρίση, σύμφωνα με την οποία οι αναιρεσείουσες δεν απέδειξαν ότι τα πραγματικά περιστατικά της παραβάσεως για την οποία επιβλήθηκαν κυρώσεις από την Επιτροπή και τρίτα κράτη ταυτίζονται, συνιστά παραμόρφωση των αποδεικτικών στοιχείων, παράβαση του άρθρου 36 του Οργανισμού του Δικαστηρίου λόγω μη τηρήσεως της υποχρεώσεως αιτιολογήσεως και προσβολή των δικαιωμάτων τους άμυνας.

41 Τέλος, οι αναιρεσείουσες ισχυρίζονται ότι το Πρωτοδικείο υπέπεσε σε πλάνη κρίνοντας, στη σκέψη 103 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, ότι, ακόμη και αν ταυτίζονταν τα πραγματικά περιστατικά, δεν υφίσταται κανένα δικαίωμα αντισταθμίσεως, διότι η ADM δεν απέδειξε ότι οι κυρώσεις που επιβλήθηκαν εντός των τρίτων κρατών αφορούσαν την εφαρμογή ή το αποτέλεσμα της συμπράξεως στον ΕΟΧ και κρίνοντας ότι οι εν λόγω κυρώσεις υπολογίστηκαν ανάλογα με τον κύκλο εργασιών της ADM στις Ηνωμένες Πολιτείες και στον Καναδά. Είναι αναγκαίο να αποδειχθεί μόνον η ταυτότητα των πράξεων για τις οποίες επιβλήθηκαν κυρώσεις από την Επιτροπή και τις αρχές τρίτων κρατών. Η ADM απέδειξε ότι οι πράξεις της και η σύμπραξη για την οποία επέβαλε κυρώσεις η Επιτροπή και οι αρχές τρίτων κρατών αφορούσαν ακριβώς την ίδια διεθνή σύμπραξη.

42 Ως προς το πρώτο σκέλος του τρίτου λόγου αναιρέσεως που προβάλλουν οι αναιρεσείουσες, η Επιτροπή υποστηρίζει ότι με την προαναφερθείσα απόφαση Boehringer Mannheim κατά Επιτροπής δεν κρίθηκε το ζήτημα αν το εν λόγω θεσμικό όργανο υποχρεούται να συνυπολογίσει κύρωση επιβληθείσα από τις αρχές τρίτου κράτους στην περίπτωση που ταυτίζονται τα πραγματικά περιστατικά που έγιναν δεκτά κατά επιχειρήσεως από αυτό το θεσμικό όργανο και τις εν λόγω αρχές. Η Επιτροπή φρονεί ότι ευλόγως μπορεί να θεωρηθεί ότι η αρχή του φυσικού δικαίου, επίκληση της οποίας έγινε με την απόφαση της 13 Φεβρουαρίου 1969, 14/68, Wilhelm κ.λπ. (Συλλογή τόμος 1969-1971, σ. 1), και με την προαναφερθείσα απόφαση Boehringer Mannheim κατά Επιτροπής, είναι εφαρμοστέα μόνο στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Όλα τα δικαστήρια της Ενώσεως πρέπει, εν πάση περιπτώσει όσον αφορά το δίκαιο του ανταγωνισμού, να συμμορφώνονται προς την υπερισχύουσα νομολογία του Δικαστηρίου, οι δε αρμοδιότητες των εν λόγω κρατών καθώς και οι αρμοδιότητες των κοινοτικών θεσμικών οργάνων αλληλοκαλύπτονται. Δεν υφίσταται ούτε σύνδεσμος ούτε αλληλεπικάλυψη αυτού του είδους μεταξύ των Ηνωμένων Πολιτειών της Αμερικής και της Ευρωπαϊκής Κοινότητας.

43 Όσον αφορά το δεύτερο σκέλος του τρίτου λόγου αναιρέσεως που προβάλλουν οι αναιρεσείουσες, η Επιτροπή υποστηρίζει ότι το Πρωτοδικείο απέδειξε, παραπέμποντας την προαναφερθείσα απόφαση Boehringer Mannheim κατά Επιτροπής, ότι οι κοινοτικές και αμερικανικές αρχές ενδιαφέρονται για τη συμπεριφορά που υιοθέτησαν τα μέλη της συμπράξεως στα αντίστοιχα εδάφη τους. Με την απόφαση αυτή, το Δικαστήριο διέκρινε μεταξύ των συμφωνιών που δημιουργούν σύμπραξη και την εφαρμογή της συμπράξεως αυτής σε διαφορετικά εδάφη.

44 Όσον αφορά το τρίτο σκέλος του εν λόγω τρίτου λόγου αναιρέσεως, η Επιτροπή ισχυρίζεται ότι η ADM αντιλήφθηκε εσφαλμένως τη σκέψη 103 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως. Το Πρωτοδικείο εξέτασε πράγματι το ζήτημα αν οι επιβληθείσες στις Ηνωμένες Πολιτείες και τον Καναδά ποινές αφορούν συμπεριφορά παρεμφερή με αυτή για την οποία επέβαλε κυρώσεις η Επιτροπή με την προσβαλλομένη απόφαση.

45 Η Επιτροπή φρονεί ότι δεν θεωρείται ότι ταυτίζονται τα πραγματικά περιστατικά που επικρίνουν οι κοινοτικές και αμερικανικές αρχές, εκτός αν έχουν το ίδιο αντικείμενο και την ίδια εδαφική τοποθέτηση. Τα πραγματικά περιστατικά που επικρίνουν η Επιτροπή και οι αμερικανικές αρχές δεν ταυτίζονται και τίποτα δεν επιτρέπει στην ADM να υπονοεί ότι οι αμερικανικές αρχές είχαν την πρόθεση να επιβάλουν κυρώσεις για τη θέση σε εφαρμογή των συμφωνιών εντός του ΕΟΧ.

Εκτίμηση του Δικαστηρίου

— Επί του πρώτου σκέλους του τρίτου λόγου αναιρέσεως

46 Όπως διευκρίνισαν κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, οι αναιρεσείουσες δεν επικαλούνται την καθεαυτό αρχή non bis in idem. Κατά συνέπεια, δεν ισχυρίζονται

ότι η Επιτροπή εσφαλμένως κίνησε τη διαδικασία ή δεν έχει την εξουσία να επιβάλλει πρόστιμα. Οι αναιρεσείουσες ισχυρίζονται μάλλον ότι υφίσταται, στις θεμελιώδεις αρχές της δικαιοσύνης, μια άμεση συνέπεια της αρχής non bis in idem, σύμφωνα με την οποία οι προηγουμένως επιβληθείσες κυρώσεις που αφορούν τα ίδια πραγματικά περιστατικά πρέπει να λαμβάνονται υπόψη.

47 Συναφώς, πρέπει να υπομνησθεί προκαταρκτικώς ότι, στο πλαίσιο της αιτήσεως αναιρέσεως, ο έλεγχος του Δικαστηρίου έχει ως σκοπό, αφενός, να εξετάζει σε ποιο βαθμό το Πρωτοδικείο έλαβε υπόψη, κατά τρόπον νομικώς ορθό, όλους τους ουσιώδεις παράγοντες για να εκτιμήσει τη σοβαρότητα μιας συγκεκριμένης συμπεριφοράς υπό το φως των άρθρων 81 της Συνθήκης και 15 του κανονισμού 17 και, αφετέρου, να εξακριβώσει αν το Πρωτοδικείο απάντησε επαρκώς κατά νόμο στο σύνολο των επιχειρημάτων που προέβαλε ο προσφεύγων όσον αφορά την ακύρωση ή τη μείωση του προστίμου (προαναφερθείσα απόφαση Dansk Rørindustri κ.λπ. κατά Επιτροπής, σκέψη 244 και την εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

48 Εν προκειμένω, με τη σκέψη 98 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, το Πρωτοδικείο επισήμανε ότι από τη διατύπωση της σκέψης 3 της προαναφερθείσας αποφάσεως Boehringer Mannheim κατά Επιτροπής προκύπτει ότι το Δικαστήριο δεν έκρινε το ζήτημα αν η Επιτροπή υποχρεούται να συνυπολογίσει κύρωση επιβληθείσα από τις αρχές τρίτου κράτους στην υποθετική περίπτωση που τα πραγματικά περιστατικά, που έγιναν δεκτά από το κοινοτικό αυτό όργανο και από τις εν λόγω αρχές κατά της επιχειρήσεως, είναι τα ίδια, αλλά το Δικαστήριο έκρινε ότι η ταύτιση των επικρινομένων πραγματικών περιστατικών από την Επιτροπή και τις αρχές τρίτου κράτους αποτελεί προϋπόθεση για το προαναφερθέν ζήτημα.

49 Συναφώς, το Πρωτοδικείο δεν υπέπεσε σε καμία πλάνη περί το δίκαιο. Πράγματι, με την προαναφερθείσα απόφαση Boehringer Mannheim κατά Επιτροπής, το Δικαστήριο δεν έκρινε το ζήτημα αυτό καθόσον δεν αποδείχθηκε ότι τα πραγματικά περιστατικά που έγιναν δεκτά κατά της αναιρεσείουσας από την Επιτροπή, αφενός, και από τις αμερικανικές αρχές, αφετέρου, ταυτίζονται.

50 Στη συνέχεια, με τη σκέψη 99 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, το Πρωτοδικείο, παραπέμποντας στη σκέψη 11 της προαναφερθείσας αποφάσεως Wilhelm

κ.λπ., έκρινε ότι το Δικαστήριο, λαμβάνοντας υπόψη την ιδιαίτερη κατάσταση που προκύπτει, αφενός, από τη στενή αλληλεξάρτηση των εθνικών αγορών των κρατών μελών και της κοινής αγοράς και, αφετέρου, του ιδιαιτέρου συστήματος κατανομής αρμοδιοτήτων μεταξύ Κοινότητας και κρατών μελών σε θέματα συμπράξεων επί του ιδίου εδάφους, του εδάφους της κοινής αγοράς, και, έχοντας δεχθεί τη δυνατότητα διπλής διώξεως, λαμβανομένης υπόψη της συνακόλουθης ενδεχομένως επιβολής διπλής κυρώσεως, έκρινε αναγκαίο να λαμβάνεται υπόψη η πρώτη καταδικαστική απόφαση σύμφωνα με την απαίτηση περί επιείκειας.

51 Με τη σκέψη 100 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, το Πρωτοδικείο έκρινε ότι η κατάσταση αυτή όμως δεν συντρέχει προδήλως στην παρούσα υπόθεση και, συνεπώς, καθόσον δεν προβάλλεται ρητή συμβατική διάταξη προβλέπουσα την υποχρέωση της Επιτροπής, κατά τον καθορισμό του ποσού του προστίμου, να λαμβάνει υπόψη τις κυρώσεις που έχουν ήδη επιβληθεί στην ίδια επιχείρηση για το ίδιο γεγονός από αρχές ή δικαστήρια τρίτου κράτους, όπως οι Ηνωμένες Πολιτείες ή ο Καναδάς, οι προσφεύγουσες δεν μπορούν να προσάψουν νομοτύπως στην Επιτροπή ότι παραβίασε, εν προκειμένω, αυτή την προβαλλομένη υποχρέωση.

52 Ακόμη και αν υποτεθεί ότι η εν λόγω συλλογιστική είναι εσφαλμένη και η επιβληθείσα από τις αρχές τρίτου κράτους κύρωση είναι στοιχείο που μπορεί να υπεισέλθει στην εκτίμηση των περιστατικών της συγκεκριμένης περιπτώσεως για να καθοριστεί το ποσόν του προστίμου, η αιτίαση που αντλείται από το γεγονός ότι η Επιτροπή δεν έλαβε υπόψη τα ήδη επιβληθέντα εντός τρίτων κρατών πρόστιμα μπορεί να γίνει δεκτή μόνον αν ταυτίζονται τα πραγματικά περιστατικά που έγιναν δεκτά κατά της ADM από την Επιτροπή, αφενός, και τις αρχές των Ηνωμένων Πολιτειών και του Καναδά, αφετέρου.

53 Με τις σκέψεις 101 έως 103 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, το Πρωτοδικείο εξέτασε, επικουρικώς, αν οι αναιρεσείουσες απέδειξαν την εν λόγω ταύτιση. Κατά συνέπεια, πρέπει να εξεταστούν τα λοιπά σκέλη του τρίτου λόγου αναιρέσεως, που αφορούν τις εν λόγω σκέψεις.

54 Η αρχή της χρηστής διοικήσεως, προβληθείσα επίσης από τις αναιρεσείουσες στο πλαίσιο του πρώτου σκέλους του τρίτου λόγου αναιρέσεως, δεν είναι λυσιτελής στο επίμαχο πλαίσιο.

— Επί του δευτέρου σκέλους του τρίτου λόγου αναιρέσεως

55 Όσον αφορά τη διαπίστωση του Πρωτοδικείου ότι δεν αποδείχθηκε ότι τα πραγματικά περιστατικά που έγιναν δεκτά κατά της ADM από την Επιτροπή και τις αρχές των Ηνωμένων Πολιτειών και του Καναδά είναι τα ίδια, οι αναιρεσείουσες προβάλλουν, κατ' αρχάς, παραμόρφωση των αποδεικτικών στοιχείων. Οι αναιρεσείουσες ισχυρίζονται ότι το γεγονός ότι οι παραβάσεις που αφορούν τη λυσίνη και το κιτρικό οξύ διακρίνονται μεταξύ τους προκύπτει προφανώς από τα έγγραφα σχετικά με τη δικαστική συμφωνία στις Ηνωμένες Πολιτείες και στον Καναδά, κράτη στα οποία οι παραβάσεις χαρακτηρίζονται ως διαφορετικά ποινικά αδικήματα κατά της ADM. Ούτε από τα έγγραφα αυτά ούτε από κανένα άλλο στοιχείο προκύπτει ότι οι διαφορετικές επίμαχες συμφωνίες εντάσσονται σε ένα «ευρύτερο σύνολο συμφωνιών και συμπεφωνημένων πρακτικών».

56 Πάντως, το Πρωτοδικείο δεν έκρινε ότι οι παραβάσεις που αφορούν αντιστοίχως τη λυσίνη και το κιτρικό οξύ δεν διακρίνονται η μια από την άλλη. Στην αρχή της σκέψης 103 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, το Πρωτοδικείο εξέφρασε σαφώς αμφιβολία όσον αφορά το ζήτημα αν η ποινή που αφορά τη σύμπραξη για τη λυσίνη μπορεί να θεωρηθεί διαφορετική από την ποινή σχετικά με τη σύμπραξη για το κιτρικό οξύ. Ωστόσο, το Πρωτοδικείο υπέθεσε ότι τούτο δεν συντρέχει εν προκειμένω.

57 Καθόσον το Πρωτοδικείο έκρινε ότι οι ποινές στις Ηνωμένες Πολιτείες και στον Καναδά αφορούν ευρύτερο σύνολο συμφωνιών και συμπεφωνημένων πρακτικών, δεν μπορεί να υποστηριχθεί ότι το εν λόγω δικαστήριο παραμόρφωσε τα αποδεικτικά στοιχεία. Η παραπομπή στις «ποινές στις Ηνωμένες Πολιτείες και στον Καναδά [οι οποίες] σκοπούν ευρύτερο σύνολο συμφωνιών και συμπεφωνημένων πρακτικών», η οποία περιλαμβάνεται στη σκέψη 102 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, πρέπει να νοηθεί σε συνδυασμό με τη σκέψη 5 της προαναφερθείσας αποφάσεως Boehringer Mannheim κατά Επιτροπής, όπου σκοπείται «ευρύτερο σύνολο» στο οποίο αναφέρθηκε το Πρωτοδικείο με την προηγούμενη σκέψη. Κατά συνέπεια, η παραπομπή αυτή πρέπει να νοηθεί υπό την έννοια ότι οι εν λόγω ποινές αφορούν επίσης τις σχετικές με το κιτρικό οξύ πράξεις, οι οποίες δεν αμφισβητούνται στην προσβαλλομένη απόφαση.

58 Συνεπώς, πρέπει να απορριφθεί η αιτίαση που αντλείται από την παραμόρφωση των αποδεικτικών στοιχείων.

59 Στη συνέχεια, οι αναιρεσείουσες ισχυρίζονται ότι το Πρωτοδικείο δεν έλαβε υπόψη του, χωρίς αιτιολογία, τα συμπληρωματικά αποδεικτικά στοιχεία που προσκόμισαν όσον αφορά την ταύτιση των διαδικασιών, παραβιάζοντας έτσι το άρθρο 36 του Οργανισμού του Δικαστηρίου.

60 Συναφώς, πρέπει να υπομνησθεί ότι η υποχρέωση αιτιολογήσεως των αποφάσεων που υπέχει το Πρωτοδικείο από τα άρθρα 36 και 53, πρώτο εδάφιο, του Οργανισμού του Δικαστηρίου δεν επιβάλλει στο Πρωτοδικείο να παραθέτει αιτιολογία ακολουθούσα αναλυτικά έναν προς έναν όλους τους λόγους που προβάλλουν οι διάδικοι. Συνεπώς, η αιτιολογία μπορεί να συνάγεται εμμέσως, υπό την προϋπόθεση ότι επιτρέπει στους μεν ενδιαφερομένους να γνωρίζουν τους λόγους που δικαιολογούν τη λήψη των επίμαχων μέτρων, στο δε αρμόδιο δικαιοδοτικό όργανο να διαθέτει επαρκή στοιχεία ώστε να ασκήσει τον έλεγχό του (βλ., συναφώς, προαναφερθείσα απόφαση της 7ης Ιανουαρίου 2004, C-204/00 P, C-205/00 P, C-211/00 P, C-213/00 P, C-217/00 P και C-219/00 P, Aalborg Portland κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή 2004, σ. I-123, σκέψη 372).

61 Όσον αφορά τα πρόσθετα αποδεικτικά στοιχεία που προσκόμισε η ADM, το Πρωτοδικείο δεν παρέβη την υποχρέωση αιτιολογήσεως που υπέχει. Η αιτιολογία του στηρίζεται στη συλλογιστική ότι, για να αποδειχθεί η ταύτιση των πραγματικών περιστατικών που έχουν γίνει δεκτά, οι αναιρεσείουσες έπρεπε να αποδείξουν ότι οι ποινές που έχουν επιβληθεί στις Ηνωμένες Πολιτείες και στον Καναδά αφορούσαν εφαρμογές ή αποτελέσματα της συμπράξεως πλην αυτών που συντελέστηκαν στα εν λόγω κράτη και, ειδικότερα, στον ΕΟΧ. Το Πρωτοδικείο, κρίνοντας ότι τούτο ουδόλως αποδείχθηκε, έκρινε σιωπηρώς, με γνώμονα το εν λόγω κριτήριο, ανεπαρκή τα πρόσθετα αποδεικτικά στοιχεία που προσκόμισαν οι αναιρεσείουσες.

62 Επομένως, δεν μπορεί να γίνει δεκτός ο λόγος που αντλείται από την παράβαση του άρθρου 36 του Οργανισμού του Δικαστηρίου.

63 Τέλος, οι αναιρεσείουσες ισχυρίζονται ότι, δεδομένου ότι, η Επιτροπή με τα υπομνήματά της και την προσβαλλομένη απόφαση, αναγνώρισε προφανώς ότι τα πραγματικά περιστατικά για τα οποία επιβλήθηκαν κυρώσεις στο πλαίσιο των διαδικασιών που κινήθηκαν σε τρίτα κράτη είναι ακριβώς τα ίδια με αυτά που εκτέθηκαν ενώπιον του Πρωτοδικείου, το Πρωτοδικείο έπρεπε να τους δώσει τη δυνατότητα ακροάσεως όσον αφορά την αντίθετη διαπίστωση.

64 Συναφώς, επισημαίνεται ότι η Επιτροπή ανέφερε σαφώς ότι η διαπραχθείσα στον ΕΟΧ παράβαση προκύπτει από την ύπαρξη παγκόσμιας συμπράξεως. Έτσι, η Επιτροπή δεν αναγνώρισε ωστόσο ταύτιση των πραγματικών περιστατικών που δέχθηκε η ίδια κατά των αναιρεσειουσών, αφενός, και οι αρχές των Ηνωμένων Πολιτειών και του Καναδά, αφετέρου.

65 Πράγματι, από την αιτιολογική σκέψη 183 της προσβαλλομένης αποφάσεως προκύπτει ότι η Επιτροπή προσάπτει στην ADM και στις λοιπές επιχειρήσεις που αφορά η εν λόγω απόφαση ότι παρέβησαν το άρθρο 81 ΕΚ και το άρθρο 53 της συμφωνίας για τον ΕΟΧ, διότι, εντός του ΕΟΧ και κατόπιν σχετικής συμφωνίας, καθόριζαν τις τιμές της λυσίνης, έλεγχαν την προσφορά, κατένεμαν τις πωλήσεις μεταξύ τους και αντάλλασσαν πληροφορίες για τις πωλήσεις τους με σκοπό την παρακολούθηση της εφαρμογής της κατανομής που είχαν συμφωνήσει. Στην αιτιολογική σκέψη 311 της ιδίας αποφάσεως, η Επιτροπή σημείωσε ότι, σύμφωνα με τις πληροφορίες που προσκόμισαν οι αρχές των Ηνωμένων Πολιτειών και του Καναδά, για τα πρόστιμα που επιβλήθηκαν ως ποινές στις επιχειρήσεις που αφορά η εν λόγω απόφαση ελήφθησαν υπόψη μόνον τα αντίθετα προς τον ανταγωνισμό αποτελέσματα που παρήγαγε η εξετασθείσα στην εν λόγω απόφαση σύμπραξη εντός της δικαιοδοσίας των εν λόγω δικαστηρίων.

66 Επομένως, για την Επιτροπή, πρόκειται για την εφαρμογή της συμπράξεως σε διαφορετικά εδάφη. Κατά συνέπεια, οι διαπιστώσεις της Επιτροπής επέτρεψαν στις αναιρεσείουσες να υποστηρίξουν λυσιτελώς την άποψή τους συναφώς.

67 Επομένως, δεν είναι βάσιμη η αιτίαση που αντλείται από την προσβολή του δικαιώματος ακροάσεως.

— Επί του τρίτου σκέλους του τρίτου λόγου αναιρέσεως

68 Η σκέψη 103 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως εντάσσεται στην εξέταση του Πρωτοδικείου σχετικά με την ταύτιση των προσαπτομένων πραγματικών περιστατικών.

69 Συναφώς, διαπιστώνεται ότι, όταν η επιβληθείσα εντός τρίτου κράτους κύρωση αφορά μόνον τις εφαρμογές ή τις συνέπειες της συμπράξεως στην αγορά του εν λόγω κράτους και η κοινοτική κύρωση αφορά μόνον τις εφαρμογές ή τις συνέπειές της στην κοινοτική αγορά, δεν συντρέχει ταύτιση των πραγματικών περιστατικών.

70 Μολονότι, με τη σκέψη 103 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, το Πρωτοδικείο τόνισε ότι τα επίμαχα πρόστιμα υπολογίστηκαν με γνώμονα τους κύκλους εργασιών που πραγματοποίησαν αντιστοίχως στις Ηνωμένες Πολιτείες και στον Καναδά, τούτο έγινε προς στήριξη της κρίσεως του Πρωτοδικείου ότι τα πρόστιμα απέβλεπαν στον κολασμό της εφαρμογής της συμφωνίας στα εδάφη αυτά και όχι στο έδαφος του ΕΟΧ.

71 Σύμφωνα με το Πρωτοδικείο, η ADM δεν απέδειξε ότι, πέραν των εφαρμογών ή αποτελεσμάτων της επίμαχης συμπράξεως που συντελέστηκαν αντιστοίχως στις Ηνωμένες Πολιτείες και στον Καναδά, οι επιβληθείσες στα εν λόγω κράτη κυρώσεις αφορούσαν τις εφαρμογές ή τις συνέπειες της εν λόγω συμπράξεως στον ΕΟΧ.

72 Επομένως, η κύρια αιτίαση που προέβαλαν οι αναιρεσείουσες στο πλαίσιο του τρίτου σκέλους του τρίτου λόγου αναιρέσεως δεν είναι βάσιμη.

73 Επικουρικώς, οι αναιρεσείουσες ισχυρίζονται ότι η Επιτροπή υποχρεούται να λαμβάνει υπόψη τα πρόστιμα που έχουν καταβληθεί σε άλλες αρχές και έχουν υπολογιστεί με γνώμονα τον κύκλο εργασιών στις Ηνωμένες Πολιτείες και στον Καναδά, εκεί όπου, όπως εν προκειμένω, η Επιτροπή λαμβάνει υπόψη τον παγκόσμιο κύκλο εργασιών των αναιρεσειουσών για τη λυσίνη για να υπολογίσει το επιβλητέο σ' αυτές πρόστιμο. Έτσι, το εν λόγω θεσμικό όργανο υπολογίζει το πρόστιμο αυτό με γνώμονα τον κύκλο εργασιών των αναιρεσειουσών σε κράτη εντός των οποίων κατέβαλαν ήδη πρόστιμο, προσθέτοντάς τον στον κύκλο εργασιών τους στην αγορά του ΕΟΧ.

74 Ωστόσο, κατά την προσβαλλομένη απόφαση, ο παγκόσμιος κύκλος εργασιών χρησιμοποιήθηκε μόνο για να συγκριθεί το σχετικό μέγεθος των εν λόγω επιχειρήσεων προκειμένου να ληφθεί υπόψη η πραγματική δυνατότητά τους να προξενήσουν σημαντική ζημία στην αγορά της λυσίνης στον ΕΟΧ.

75 Επομένως, η εν λόγω αιτίαση πρέπει να απορριφθεί.

76 Δεδομένου ότι όλες οι προβληθείσες από τις αναιρεσείουσες αιτιάσεις κατά της κρίσεως του Πρωτοδικείου ότι δεν απέδειξαν την ταύτιση των πραγματικών περιστατικών που έγιναν δεκτά δεν είναι βάσιμες, πρέπει να απορριφθεί ο τρίτος λόγος αναιρέσεως.

Επί του τετάρτου λόγου αναιρέσεως, που αντλείται από τη μη τήρηση της υποχρεώσεως αιτιολογήσεως

77 Ο τέταρτος λόγος αναιρέσεως διαιρείται σε δύο σκέλη.

78 Με το πρώτο σκέλος αυτού του λόγου αναιρέσεως, που αφορά τις σκέψεις 85 έως 94 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, οι αναιρεσείουσες ισχυρίζονται ότι το Πρωτοδικείο παρέβη το άρθρο 36 του Οργανισμού του Δικαστηρίου, κρίνοντας ότι η Επιτροπή δεν υποχρεούται να λαμβάνει υπόψη τα πρόστιμα που έχουν καταβάλει εντός τρίτων κρατών, μολονότι το επιβληθέν από την Επιτροπή πρόστιμο είναι ανάλογο, μεταξύ άλλων, του παγκοσμίου κύκλου εργασιών τους και, κατά συνέπεια, στις αναιρεσείουσες επιβλήθηκαν κυρώσεις με γνώμονα τον κύκλο εργασιών τους στα κράτη εντός των οποίων έχουν ήδη καταδικαστεί σε πρόστιμα.

79 Με το δεύτερο σκέλος του τέταρτου λόγου αναιρέσεως, που αφορά τις σκέψεις 198 έως 206 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, οι αναιρεσείουσες προσάπτουν στο Πρωτοδικείο ότι παρέβη το άρθρο 36 του Οργανισμού του Δικαστηρίου, κρίνοντας ότι το πρόστιμο είναι εύλογο παρά τη μη τήρηση εκ μέρους της Επιτροπής της υποχρεώσεώς της να λάβει υπόψη τον κύκλο εργασιών των εν λόγω αναιρεσειουσών για τη λυσίνη στον ΕΟΧ.

80 Όσον αφορά τις απαιτήσεις που είναι εγγενείς στην υποχρέωση αιτιολογήσεως που υπέχει το Πρωτοδικείο, πρέπει να γίνει παραπομπή στη σκέψη 60 της παρούσας αποφάσεως.

81 Εν προκειμένω, η απόφαση του Πρωτοδικείου, όσον αφορά τις δύο επίμαχες πτυχές, είναι αρκούντως αιτιολογημένη. Αφενός, το Πρωτοδικείο, με τις σκέψεις 85 έως 103 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, αιτιολόγησε εμπεριστατωμένα την κρίση του ότι η Επιτροπή δεν υποχρεούνταν να λάβει υπόψη τα πρόστιμα που έχει καταβάλει η ADM σε τρίτα κράτη. Αφετέρου, στις σκέψεις 198 έως 206 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, το Πρωτοδικείο εξέθεσε την αιτιολογία του για την απόρριψη της επιχειρηματολογίας των αναιρεσειουσών ότι το πρόστιμο ήταν δυσανάλογο σε σχέση με τον κύκλο εργασιών που πραγματοποίησαν στην αγορά της λυσίνης στον ΕΟΧ.

82 Κατά συνέπεια, ο τέταρτος λόγος αναιρέσεως πρέπει να απορριφθεί.

Επί του πέμπτου λόγου αναιρέσεως, που αντλείται από την παραμόρφωση των αποδεικτικών στοιχείων

83 Με τον πέμπτο λόγο αναιρέσεως, που αφορά τις σκέψεις 142 έως 171 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, οι αναιρεσείουσες ισχυρίζονται ότι το Πρωτοδικείο παραμόρφωσε τα αποδεικτικά στοιχεία κρίνοντας ότι η Επιτροπή απέδειξε την ύπαρξη οικονομικών επιπτώσεων.

84 Ειδικότερα, οι αναιρεσείουσες προσάπτουν στο Πρωτοδικείο ότι παραμόρφωσε τα αποδεικτικά στοιχεία κρίνοντας ότι η Επιτροπή απέδειξε επαρκώς κατά νόμο ότι οι τιμές ήσαν ανώτερες από αυτές που θα ίσχυαν ελλείψει συμπαιγνίας. Από τα αποδεικτικά στοιχεία της Επιτροπής, των οποίων την ύπαρξη έκρινε το Πρωτοδικείο στις σκέψεις 154 έως 160 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, απλώς προκύπτουν τα επίπεδα των πραγματικών τιμών, χωρίς να αναλύονται τα επίπεδα των τιμών που θα ήσαν πιθανές ελλείψει συμπράξεως.

85 Συναφώς, πρέπει να υπομνησθεί ότι η εκτίμηση των πραγματικών περιστατικών δεν αποτελεί νομικό ζήτημα υποκείμενο, ως τέτοιο, στον έλεγχο του Δικαστηρίου, με την επιφύλαξη της περιπτώσεως παραμορφώσεως των προσκομισθέντων ενώπιον του Πρωτοδικείου αποδεικτικών στοιχείων (βλ., μεταξύ άλλων, προαναφερθείσα απόφαση της 21ης Ιουνίου 2001, C-280/99 P έως C-282/99 P, Moccia Irme κ.λπ. κατά Επιτροπής, Συλλογή 2001, σ. I-4717, σκέψη 78).

86 Ωστόσο, οι αναιρεσείουσες δεν απέδειξαν ότι παραμορφώθηκαν τα αποδεικτικά στοιχεία. Η επίκρισή τους κατά της συλλογιστικής του Πρωτοδικείου στερείται ερείσματος. Όπως επισήμανε στο σημείο 124 των προτάσεών του ο γενικός εισαγγελέας, από την προσβαλλομένη απόφαση και την αναιρεσιβαλλομένη απόφαση προκύπτει ότι η Επιτροπή προσκόμισε διάφορα αποδεικτικά στοιχεία για την αύξηση των τιμών που προκάλεσε η σύμπραξη, τα οποία εξετάστηκαν εμπεριστατωμένα από το Πρωτοδικείο. Το Πρωτοδικείο, απορρίπτοντας τα επιχειρήματα των αναιρεσειουσών προς απόδειξη ότι δεν αποδείχθηκε ότι οι εφαρμοσθείσες τιμές ήσαν ανώτερες αυτών που θα είχαν εφαρμοσθεί στο πλαίσιο ολιγοπωλίου το οποίο θα δρούσε ελλείψει παραβάσεως, δεν συνήγαγε από τα αποδεικτικά στοιχεία κάτι που αυτά προδήλως δεν πρόδιδαν.

87 Κατά συνέπεια, ο πέμπτος λόγος αναιρέσεως πρέπει να απορριφθεί.

Επί του έκτου λόγου αναιρέσεως, που αντλείται από την προσβολή της αρχής δυνάμει της οποίας η Επιτροπή πρέπει να τηρεί τους κανόνες που έχει επιβάλει στον εαυτόν της

88 Με τον έκτο λόγο αναιρέσεως, οι αναιρεσείουσες προσάπτουν στο Πρωτοδικείο ότι, με τις σκέψεις 191 έως 206 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, προσέβαλε την αρχή δυνάμει της οποίας η Επιτροπή πρέπει να τηρεί τους κανόνες που η ίδια έχει επιβάλει στον εαυτό της.

89 Το Πρωτοδικείο έκρινε ότι η Επιτροπή έλαβε υπόψη μόνον τον συνολικό κύκλο εργασιών των αναιρεσειουσών για όλες τις σειρές προϊόντων καθώς και τον παγκόσμιο κύκλο εργασιών για τη λυσίνη καθορίζοντας το βασικό ποσό και, κατά συνέπεια, δεν τήρησε την υποχρέωσή της να λάβει υπόψη τον εξεταστέο κύκλο εργασιών. Παρά τη μη τήρηση εκ μέρους της Επιτροπής των ιδίων κατευθυντηρίων γραμμών, το Πρωτοδικείο έκρινε ότι το πρόστιμο ήταν νόμιμο διότι δεν προσέβαλε την αρχή της αναλογικότητας. Το Πρωτοδικείο δεν δύναται, τουλάχιστον χωρίς αιτιολογία, να επιτρέπει στην Επιτροπή να παραβιάζει τις κατευθυντήριες γραμμές. Το να δοθεί στην Επιτροπή η δυνατότητα να μη λαμβάνει υπόψη τις κατευθυντήριες γραμμές, τηρουμένων των ορίων που θέτει η αναλογικότητα, θα προκαλούσε προσβολή των αρχών της ασφαλείας δικαίου και της χρηστής διοικήσεως καθώς και δυσμενή διάκριση μεταξύ των αναιρεσειουσών και άλλων επιχειρήσεων ως προς τις οποίες εφαρμόστηκαν προσηκόντως οι κατευθυντήριες γραμμές.

90 Για τους λόγους αυτούς, το Πρωτοδικείο έπρεπε να χρησιμοποιήσει την εκτιθέμενη στις κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με τα πρόστιμα μέθοδο, λαμβάνοντας υπόψη τον εξεταστέο κύκλο εργασιών της ADM, για να καθορίσει το ορθό επίπεδο των προστίμων. Το Πρωτοδικείο, μη τηρώντας τη συναφή υποχρέωσή του, προσέβαλε την αρχή σύμφωνα με την οποία η Επιτροπή πρέπει να τηρεί τους κανόνες που η ίδια έχει επιβάλει στον εαυτόν της.

91 Συναφώς, πρέπει να υπομνησθεί ότι, μολονότι οι κανόνες συμπεριφοράς αποβλέπουν στην παραγωγή εξωτερικών αποτελεσμάτων, όπως συμβαίνει με τις κατευθυντήριες γραμμές που αφορούν επιχειρηματίες, δεν μπορούν να χαρακτηρίζονται ως κανόνας δικαίου τον οποίο οφείλει να τηρεί σε κάθε περίπτωση η διοίκηση, πλην όμως περιέχουν κανόνα συμπεριφοράς που υποδεικνύει την ακολουθητέα τακτική, από την οποία η διοίκηση δεν μπορεί να παρεκκλίνει σε κάποια συγκεκριμένη περίπτωση χωρίς να προσδιορίσει τους σχετικούς λόγους που πρέπει να συμβιβάζονται με την αρχή της ίσης μεταχειρίσεως (βλ., συναφώς, προαναφερθείσα απόφαση Dansk Rørindustri κ.λπ. κατά Επιτροπής, σκέψεις 209 και 210).

92 Δεν μπορεί να προσαφθεί στο Πρωτοδικείο ότι επέτρεψε στην Επιτροπή να εφαρμόσει τις κατευθυντήριες γραμμές εσφαλμένως. Πράγματι, με τη σκέψη 197 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, αφού το Πρωτοδικείο έκρινε ότι η Επιτροπή, στηριζόμενη στους παγκόσμιους κύκλους εργασιών της ADM χωρίς να λάβει υπόψη τον κύκλο εργασιών επί της αγοράς που επηρεάζεται από την παράβαση, δηλαδή της αγοράς της λυσίνης στον ΕΟΧ, παρέβη το σημείο 1 Α, τέταρτο και έκτο εδάφιο, των κατευθυντηρίων γραμμών, το ίδιο το Πρωτοδικείο έκρινε τον ενδεδειγμένο χαρακτήρα του ποσού του προστίμου.

93 Πάντως, όταν, σε περίπτωση που ένα στοιχείο για την εκτίμηση της επίμαχης παραβάσεως δεν ελήφθη προσηκόντως υπόψη από την Επιτροπή, το Πρωτοδικείο διαπίστωσε παράβαση των κατευθυντηρίων γραμμών και επικαλέστηκε την υπόθεση στο πλαίσιο της εξουσίας του πλήρους δικαιοδοσίας, οι αρχές της ισότητας και της ασφαλείας δικαίου επιβάλλουν ότι υποχρεούται να εξακριβώσει κατ' αρχάς αν, λαμβάνοντας υπόψη το εν λόγω στοιχείο, το πρόστιμο παραμένει παρ' όλ' αυτά στο θεσπισθέν από τις εν λόγω κατευθυντήριες γραμμές πλαίσιο. Η αρχή της αναλογικότητας εφαρμόζεται μόνον κατόπιν της εκτιμήσεως αυτής.

94 Κατά συνέπεια, το Πρωτοδικείο υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο εφαρμόζοντας μόνον το κριτήριο της αναλογικότητας.

95 Ωστόσο, στην πραγματοποιηθείσα με τις σκέψεις 203 έως 205 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως εκτίμηση του κύκλου εργασιών της ADM, ο οποίος προέρχεται

από τις πωλήσεις της λυσίνης στον ΕΟΧ, συνάγεται σιωπηρώς ότι, αν η Επιτροπή είχε εφαρμόσει ορθώς τις κατευθυντήριες γραμμές λαμβάνοντας υπόψη το εν λόγω αριθμητικό στοιχείο, το αποτέλεσμα του καθορισμού του προστίμου δεν θα ήταν διαφορετικό.

96 Κατά συνέπεια, ο έκτος λόγος αναιρέσεως πρέπει να απορριφθεί.

Επί του εβδόμου λόγου που αντλείται από την προσβολή της αρχής της αναλογικότητας

Επιχειρηματολογία των αναιρεσειουσών

97 Με τον έβδομο λόγο αναιρέσεως, οι αναιρεσείουσες προσάπτουν στο Πρωτοδικείο ότι δεν έλαβε υπόψη την αρχή της αναλογικότητας όπως είχε ερμηνευθεί από το Δικαστήριο και το Πρωτοδικείο. Πράγματι, με τις σκέψεις 199 έως 202 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως το Πρωτοδικείο εσφαλμένως απέρριψε το επιχείρημα ότι η αρχή της αναλογικότητας απαιτεί την ύπαρξη ορισμένης σχέσης μεταξύ του προστίμου και του εξεταστέου κύκλου εργασιών, από την οποία προκύπτει ότι πρόστιμο 115 % του εν λόγω κύκλου εργασιών, όπως στην υπό κρίση υπόθεση, είναι δυσανάλογο. Για τον υπολογισμό τους, οι αναιρεσείουσες στηρίζονται στον κύκλο εργασιών που πραγματοποίησαν στην αγορά της λυσίνης στον ΕΟΧ κατά τη διάρκεια του τελευταίου έτους της παραβάσεως.

98 Οι αναιρεσείουσες φρονούν ότι, αντίθετα με όσα έκρινε το Πρωτοδικείο με τη σκέψη 200 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, στην απόφαση της 16ης Νοεμβρίου 2000 (C-248/98 P, KNP BT κατά Επιτροπής, Συλλογή 2000, σ. I-9641) περιλαμβάνεται αρχή γενικής ισχύος, δηλαδή ότι η κύρωση πρέπει να είναι ανάλογη με τη σπουδαιότητα της επιχειρήσεως στην αγορά των προϊόντων που αποτελούν το αντικείμενο της παραβάσεως.

99 Οι αναιρεσείουσες υποστηρίζουν ότι τα πραγματικά περιστατικά της υπό κρίση υπόθεση ταυτίζονται με τα πραγματικά περιστατικά της υποθέσεως που οδήγησε στην απόφαση του Πρωτοδικείου της 14ης Ιουλίου 1994, (Τ-77/92), Parker Pen κατά Επιτροπής (Συλλογή 1994, σ. II-549), με την οποία το Πρωτοδικείο μείωσε το πρόστιμο για τον λόγο ότι η Επιτροπή δεν είχε λάβει αρκούντως υπόψη τον εξεταστέο κύκλο εργασιών. Το γεγονός ότι, στην προαναφερθείσα υπόθεση Parker Pen κατά Επιτροπής, μειώθηκε το οριστικό πρόστιμο, και όχι το βασικό ποσό του προστίμου που υπολογίστηκε σε σχέση με τη σοβαρότητα, δεν ασκεί επιρροή. Δεν υπήρξε χωριστός υπολογισμός του βασικού ποσού σε εκείνη την υπόθεση. Εξάλλου, το επιβληθέν στις αναιρεσείουσες πρόστιμο είναι δυσανάλογο σε σχέση με τον εξεταστέο κύκλο εργασιών, ανεξαρτήτως του αν ληφθεί υπόψη το τελικό πρόστιμο ή το βασικό ποσό λόγω της σοβαρότητας.

Εκτίμηση του Δικαστηρίου

100 Σύμφωνα με τη νομολογία του Δικαστηρίου, είναι δυνατό να λαμβάνεται υπόψη για τον καθορισμό του προστίμου τόσο ο ολικός κύκλος εργασιών της επιχειρήσεως, που αποτελεί ένδειξη, έστω κατά προσέγγιση και ατελή, του μεγέθους και της οικονομικής ισχύος της, όσο και το ποσοστό του κύκλου εργασιών που προέρχεται από τα εμπορεύματα που συνιστούν το αντικείμενο της παραβάσεως και που, συνεπώς, μπορούν να παράσχουν ένδειξη για την έκτασή της. Ως εκ τούτου, δεν πρέπει, αφετέρου, να προσδίδεται ούτε στο ένα ούτε στο άλλο από τα ποσά αυτά δυσανάλογη σημασία σε σχέση με τα άλλα στοιχεία εκτιμήσεως και, κατά συνέπεια, ο ορθός καθορισμός του προστίμου δεν μπορεί να είναι αποτέλεσμα απλού υπολογισμού που στηρίζεται στον ολικό κύκλο εργασιών. Έτσι έχουν ιδίως τα πράγματα όταν τα οικεία εμπορεύματα δεν αντιπροσωπεύουν παρά μόνο ένα μικρό ποσοστό κύκλου εργασιών (προαναφερθείσες αποφάσεις Musique Diffusion française κ.λπ. κατά Επιτροπής, σκέψη 121, και Dansk Rørindustri κ.λπ. κατά Επιτροπής, σκέψη 243).

101 Αντιθέτως, το κοινοτικό δίκαιο δεν περιλαμβάνει αρχή γενικής ισχύος σύμφωνα με την οποία η κύρωση πρέπει να είναι ανάλογη με τη σπουδαιότητα της επιχειρήσεως στην αγορά των προϊόντων που αποτελούν το αντικείμενο της παραβάσεως.

102 Με τη σκέψη 200 της αναιρεσιβαλλομένης αποφάσεως, το Πρωτοδικείο απέρριψε την επιχειρηματολογία των αναιρεσειουσών ως εξής:

«[...] Πράγματι, από τη νομολογία προκύπτει ότι το θεσπισθέν με το άρθρο 15, παράγραφος 2, του κανονισμού 17 όριο, με παραπομπή στον συνολικό κύκλο εργασιών της επιχειρήσεως, σκοπεί ακριβώς στο να αποφευχθεί να είναι τα πρόστιμα δυσανάλογα σε σχέση με το μέγεθος της επιχειρήσεως (προαναφερθείσα απόφαση Musique [D]iffusion française κ.λπ. κατά Επιτροπής, σκέψη 119). Το τελικό ποσό του προστίμου, στο μέτρο που δεν υπερβαίνει το 10 % του συνολικού κύκλου εργασιών της ADM κατά τη διάρκεια του τελευταίου έτους της παραβάσεως, δεν μπορεί συνεπώς να θεωρηθεί ως δυσανάλογο από το γεγονός και μόνον ότι υπερβαίνει τον πραγματοποιηθέντα στην οικεία αγορά κύκλο εργασιών. Παρατηρείται ότι οι προσφεύγουσες ανέφεραν την [προαναφερθείσα απόφαση, KNP BT κατά Επιτροπής, σκέψη 61], όπου το Δικαστήριο τόνισε, παρεμπιπτόντως, ότι "το άρθρο 15, παράγραφος 2, του κανονισμού 17 [...] σκοπεί να εξασφαλίζει ότι η κύρωση τελεί σε αναλογία προς τη βαρύτητα την οποία έχει η επιχείρηση στην αγορά των προϊόντων που αποτελούν αντικείμενο της παραβάσεως". Πλην του γεγονότος ότι, στη σκέψη 61 της προαναφερθείσας αποφάσεως, το Δικαστήριο σκοπεί ρητώς, ως σημείο αναφοράς, τη σκέψη 119 της προαναφερθείσας αποφάσεως Musique Diffusion française κ.λπ. κατά Επιτροπής, τονίζεται ότι η επίδικη διατύπωση, μη επαναληφθείσα στη μεταγενέστερη νομολογία, εγγράφεται στο συγκεκριμένο πλαίσιο της υποθέσεως που οδήγησε στην προαναφερθείσα απόφαση KNP BT κατά Επιτροπής. Στην περίπτωση εκείνη, η προσφεύγουσα προσήπτε, πράγματι, στην Επιτροπή ότι έλαβε υπόψη την αξία των εσωτερικών πωλήσεων του ομίλου για τους σκοπούς καθορισμού των μεριδίων της αγοράς, πράγμα το οποίο κρίθηκε παρ' όλ' αυτά θεμιτό από το Δικαστήριο για τον προαναφερθέντα λόγο. Επομένως, δεν μπορεί να συναχθεί εξ αυτού ότι η επιβληθείσα στην ADM κύρωση είναι δυσανάλογη.»

103 Η αιτιολογία αυτή δεν είναι νομικώς πεπλανημένη.

104 Όσον αφορά την προαναφερθείσα απόφαση Parker Pen κατά Επιτροπής, από τη σκέψη της 94 προκύπτει ότι το Πρωτοδικείο απλώς εφάρμοσε τους θεσπισθέντες με τη σκέψη 121 της προαναφερθείσας αποφάσεως Musique Diffusion française κ.λπ. κατά Επιτροπής κανόνες, οι οποίοι υπενθυμίστηκαν στη σκέψη 100 της παρούσας αποφάσεως.

105 Εξάλλου, δεν εναπόκειται στο Δικαστήριο, όταν αποφαίνεται κατ' αναίρεση επί νομικών ζητημάτων, να υποκαθιστά το Πρωτοδικείο, για λόγους επιείκειας, στην κρίση του, το οποίο αποφαίνεται, κατά πλήρη δικαιοδοσία, επί του ύψους των προστίμων που επιβάλλονται σε επιχειρήσεις οι οποίες παραβιάζουν το κοινοτικό δίκαιο (προαναφερθείσα απόφαση Dansk Rørindustri κ.λπ. κατά Επιτροπής, σκέψη 245 και την εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

106 Κατά συνέπεια, πρέπει να απορριφθεί ο έβδομος λόγος αναιρέσεως.

107 Από τα προηγούμενα προκύπτει ότι η αίτηση αναιρέσεως πρέπει να απορριφθεί.

Επί των δικαστικών εξόδων

108 Κατά το άρθρο 69, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας, το οποίο έχει εφαρμογή στην αναιρετική διαδικασία δυνάμει του άρθρου 118 του ίδιου κανονισμού, ο ηττηθείς διάδικος καταδικάζεται στα δικαστικά έξοδα καθόσον υπάρχει σχετικό αίτημα του νικήσαντος διαδίκου. Επειδή η Επιτροπή ζήτησε να καταδικαστούν η ADM Company και η ADM Ingredients στα δικαστικά έξοδα, οι δε τελευταίες ηττήθηκαν, οι αναιρεσείουσες πρέπει να καταδικαστούν στα δικαστικά έξοδα.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (πρώτο τμήμα) αποφασίζει:

1) Απορρίπτει την αίτηση αναιρέσεως.

2) Καταδικάζει την Archer Daniels Midland Co. και την Archer Daniels Midland Ingredients Ltd στα δικαστικά έξοδα.

(υπογραφές)